

Η ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΜΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

του κ. ΑΛΕΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΗ

Ός γνωστόν υπό του Ύψουριου της Παιδείας, έχει αναληφθή μία πρωτοβουλία αξία γενικής επιδοκιμασίας: να καταρτισθῆ ἕνα καλομελετημένον πρόγραμμα ουστηματοποιήσεως τῆς διδασκαλίας τῆς «ἀγωγῆς τοῦ πολίτου», ἡ ὁποία νὰ γίνεται εἰς ἀνάλογον κλίμακα τῶσον εἰς τὴν μέσῃ δοῦν καὶ εἰς τὴν ἀνωτέραν καὶ ἀνωτάτην ἑκπαίδευσιν. Παράλληλως θὰ κληθοῦν βεβαίως νὰ παράσχουν τὴν συμβολὴν των πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτο καὶ ὅλα τὰ μορφωτικὰ ἰδρύματα καὶ οἱ λοιποὶ κοινωφελεῖς ὀργανισμοὶ ποὺ ἔχουν εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς δράσεώς των καὶ τὸ νὰ συντελέσουν κατὰ τὸ δυνατόν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἐπιπέδου τῆς ἐν γένει κοινωνικῆς μας μορφώσεως. Σπουδαῖον στοιχείον γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ ἔργου των θὰ ᾖ τὸ νὰ γίνῃ μιά ἐπιμελημένη προεργασία γιὰ μιά βαθμιαίως πληρωτέραν κατανόησιν τῆς σημασίας τῆς ἀγωγῆς τοῦ πολίτου μέσα στὸ πλαίσιον ἑνὸς κοινωνικοῦ συνόλου ποὺ νὰ μᾶς δείχνει ὅτι ἔχει μιά πραγματικὰ ἀνωτέραν ἀντίληψιν τοῦ τι πρέπει νὰ προσφέρῃ κάθε κοινωνία στὴν παγκόσμιον συνεργασίαν γιὰ τὴν διάδοσιν τοῦ πνεύματος τοῦ πολιτισμοῦ ὅς ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπ' αὐτὴ τὴν γενικότεραν προοπτικὴν ἐπιδιώξιμὴν ποὺ μὲ τόσο ἐνδιαφέρον ὑποθετήθηκε ἀπὸ τὸ Ύψουριον μας, συγκρότησαν μάλιστα πρὸς τοῦτο ἐπιτροπὴν ἐξ ἁρμοδίων ἐιδικῶν, ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον νὰ δώσωμε ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ σημερινοῦ μας σημειώματος μίαν εἰκόνα τοῦ τι γίνεται καὶ ἄλλοι γιὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν πνευματικῶν ἱκανοτήτων καὶ τῶν ψυχικῶν τάσεων τῶν ἀτόμων, διὰ τῆς ὁποίας προπαρασκευάζεται πολὺ ἀποτελεσματικώτερον τὸ ἔδαφος διὰ νὰ ἐπιτευχῆ ἡ ἐπιδοκιμώμενη ὁμαδικὸν πλέον χαρακτῆρος ἐξέλιξις τῆς στάθμης τῆς ἀγωγῆς τοῦ πολίτου.

Στὸ Βέλγιον ποὺ εἶναι μιά χώρα μεταξύ ἐκείνων ποὺ ἔχουν τὸ προβάδιον ὁς κάθε ἐκπολιτιστικὴν προσπάθειαν ἡ ἀτομικὴ πρωτοβουλία ἔρχεται πάντοτε ἐπίκουρος κάθε σχετικῆς κρατικῆς μερίμνης. Στὰ λαϊκὰ πανεπιστήμια, σὶς ἐπιτελεῖ τῆς διανοησεως (foyers intellectuels) τοῦ τόπου, ἐπισημόνες, λόγοι, κοινωνιολόγοι καὶ ἄλλοι βρίσκουν τὸ κατάλληλον περιβάλλον μέσα στὸ ὁποῖον θὰ μυσήσουν τὴν νεολαίαν τῆς χώρας των ἀλλὰ καὶ κάθε θέμα γενικὰ μορφωτικὸν περιεχομένου. Μὲ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον θυμοῦμεθα τὶς σειρὰς τῶν διαλέξεων—μαθημάτων ποὺ ἔδιδε κατὰ τὴν διάρκεια ἐκάστης χειμερινῆς περιόδου στὰς Βρυξελλὰς ὁ Paul Nysens ἐπὶ τῆς Culture Humaine, ὅπως τὴν τιλοφοροῦσε, διαλέξεων τῶν ὁποίων ἀείζει νὰ ἀναφορῶμεν μερικὰ θέματα χωρὶς νὰ μᾶς ἐπιτρέψουν τὰ πλαίσια τοῦ παρόντος νὰ ἐπεκταθῶμεν ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεώς των. Ὑπάρχουν στὰ θέματα αὐτὰ πλὴν τῶν γενικωτέρων γιὰ κάθε διανοούμενον ἐνδιαφέροντος καὶ ἐκεῖνα ποὺ ἔχουν ἰδιαίτεραν σημασίαν διὰ τοὺς καλλιτέρας καὶ διὰ τοὺς ἐπαγγελματίας καὶ ἐρασιτέχνας τῆς μουσικῆς, θὰ ἠθέλαμε μάλιστα νὰ δοθῆ ἀφορμὴ ἀπὸ τὸ σημεῖωμά μας αὐτὸ νὰ ὀργανωθοῦν σχετικὰ διαλέξεις ἀπὸ δικούς μας εἰδικούς ἐνδιαφερομένους νὰ τονώσουν τὸν ψυχικὸν κόσμο τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας ποὺ μᾶς δείχνει τόσην ἔφεσιν νὰ ἀναπτύξει ὅσο περισσότερο δυνατόν τὶς ἐπαγγελματικὰς τῆς ἱκανότητεσ διὰ τῆς ἐκ παραλλήλου

ουστηματικῆς καλλιέργειας καὶ τῶν πνευματικῶν των τοιοῦτων.

Ἰδοὺ μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ θέματα. 1. Τόνωσις καὶ ἀνάπτυξις τῆς θέλησεως. 2. Ὁμοίως τῆς αὐτοπειποιήσεως. 3. Οἱ παράγοντες τῆς ἐπιτυχίας στὴ ζωὴ. 4. Πῶς νὰ γίνῃ κανεὶς κυρίαρχος ἑαυτοῦ καὶ τῶν περιβάσεων. 5. Καταπολέμησις τῆς βειλίας, τοῦ τράκ. 6. Ἀνάπτυξις τῆς μνήμης. 7. Κάποιος σκοπὸς τῆς ζωῆς ποὺ ἐνδεκνυται νὰ ἐπιδιώξωμε. 8. Ἡ καλλιέργεια τῆς καλῆς διαθέσεως καὶ τῆς ψυχικῆς αἰσιοδοξίας. 9. Ἡ καλλιέργεια τοῦ χαρακτῆρος. 10. Τὰ κατάλληλα ἀναγνώσματα ὡς μέσον ἀναπτύξεως τοῦ χαρακτῆρος, τοῦ ταλάντου καὶ γνώσεως κάθε συντελεστοῦ τῆς ἀτυχίας στὴ ζωὴ.

Μέσα σ' αὐτὰ τὰ θέματα βλέπομε τὸ γενικώτερον ἐνδιαφέρον τῶν ἑρευνητῶν τοῦ ἐκλεκτοῦ ὁμίλου τοῦ ἐξέργησαν πλέον ἀπὸ τὸ πλαίσιον τοῦ μορφωτικοῦ προγράμματος ποὺ καθήρτισε γιὰ μιά σχετικὴ καθοδήγησιν κάθε διανοουμένου, κάθε καλλιτέχνου ἢ ἐρασιτέχνου. Ἐχῶν ὅπ' ὄψει καὶ τὸ «νοῦς ὀγιῆς ἐν σώματι ὀγιεῖς» δέν παρέλειπε στὴν σειρά τῶν ὁμιλιῶν του νὰ θίγῃ καὶ θέματα σχετικὰ μὲ τὴν ὀγιετὴν ἀκόμη καὶ μὲ τὴν ψυχιατρικὴν ὡς τὰ: Ὑγιετὴν γυμναστικὴν. Ὑγιετὴν τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων καὶ ἀνάπτυξις τοῦ θώρακος. Ὑγιετὴν τοῦ συστήματος τῆς διατροφῆς τῶν ἀτόμων. Ὑγιετὴ τῆς καλῆς λειτουργίας τοῦ ἐντερικοῦ συστήματος καὶ καταπολέμησις τῆς «κνίρηλας» του. Ἡ μακροβιότης καὶ οἱ συντελεστοὶ τῆς.

Εἶναι προφανὲς πόσον στενὴ εἶναι ἡ σχέση τῆς ὀγιετῆς μὲ τὴν ἐνεργητικότητα τοῦ ἀτόμου ποὺ εἶναι ἴσως ὁ κυριώτερος παράγον καὶ γιὰ τὴν προσωπικὴν τοῦ ἐπιτυχία ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν πληρότερον καὶ ποὺ ἀποτελεσματικὴ τὸν συμβολὴν γιὰ τὴν ἐπιτυχία πάσης μορφωτικῆς ἢ γενικότερα ὅπερ οὐδισήποτε κοινωφελούς σκοποῦ προσπάθειας. Ἀντίθετα οἱ πλάδαροι χαρακτῆρες οἱ ἀδύναμοι σωματικὰ καὶ ψυχικὰ ἄνθρωποι οὐχὶ μόνο δέν μποροῦν νὰ σταθοῦν στὴν ἴδια γραμμὴ μὲ ἐκείνους ποὺ τόσο αὐθόρμητα προσφέρουν τὸν μεγαλύτερον ἐαυτοῦ τους γιὰ τὴν προαγῆν ἑνὸς ἔργου, ἐνὸς σκοποῦ, μίας προσπάθειας, ἀλλὰ καὶ ἐπιβαρῶνουν πολλὰς φορὰς τὸν ρυθμὸν κάθε ἐξορμήσεως τῶν ἄλλων γεγιῆτης παλμὸ καὶ ἐνθουσιασμῷ. Δέν ὀπιμιζόμεν ἐδῶ τὸν παράγοντα τῆς σωφροσύνης ποὺ πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε ὁ ρυθμιστῆς κάθε συστηματικῆς ἔργασίας καὶ κάθε λογισμένου βήματος προόδου. Ἐννοοῦμεν μόνο τὶς πολλὰς φορὰς παθολογικὰς ἐπιφυλακτικότητεσ μερικῶν ἀδυναμῶν ἀντιρροσῶν ποὺ βλέπει κανεὶς στὸ βλέμμα του τὴν δυσπιστίαν ἐναντιν κάθε ἀληθινῆς δημιουργικότητος ἀλλὰ πῶ πολλὸ ἀκόμη τὴν δυστροπιαν τοῦ χαρακτῆρος. Θὰ ἔπρεπε νὰ ἔξρουμε ὅτι συχνὰ συμβαίνει ἡ δυστροπιαν αὐτὴ νὰ προέρχεται ἀπὸ ἐκείνην τὴν κνίρηλαν τῶν πεπτικῶν καὶ ἴδια τῶν ἐντερικῶν λειτουργιῶν των ποὺ τὴν τάσιν τῆς, πολὺ ὀρθὰ, ἐθεώρησε ὡς ἐνδιαφέρον θέμα ἐρεῦνης μέσα στὰ τόσα ἄλλα καθαρὰς μορφωτικὰ τοῦ ὁ ἀληθινὸν ψυχολόγος αὐτὸς ἐρευνήτης.

Ἄλλὰ ἄς θυμηθοῦμε καὶ μερικὰ ἄλλα ποὺ θὰ μᾶς δείξουν πόσον εὐρεία ἦταν ἡ γραμμὴ τῶν ἑρευνητῶν καὶ τῶν μελετῶν του. Τὰ θέματα τοῦ ἐπαγγελματικῶν ποὺ προσανατολισμοῦ (Orientation professionnelle) ποὺ ἔχει

κεφαλαιώδη σημασία για την επιτυχία στη ζωή—για να εξηγηθούμε σαφέστερα—της έκδοσης του επαγγέλματος, με το όποιο ή φύσει μας, ή ιδιοσυγκρασία μας μας δείχνει ότι θα έχουμε την καλύτερη επιτυχία, την πιο ούσιαστική και δι' έαυτούς και διὰ την στον κοινωνικό ή επαγγελματικό μας κύκλο προσωπί ή μας απόδοσιν. Είναι ένα θέμα κεφαλαιώδους σπουδαιότητος διὰ τους νέους, θέμα πού συνήθως απασχολεί τους γονείς των άλλα ούκ όλιγον αυτούς τους ίδιους πού πρέπει όσο τό δυνατόν ένωρίτερον να καταλάβουν για ποιὰ δουλειά είναι γεννημένοι και ίσως ακόμη σπουδαιότερον για ποιά είναι άκατάλληλοι. Και αν ύποτεθι ότι δεν μπορούν έγκαιρώς να τό καταλάβουν, αν ό ψυχικός τους κόσμος δεν έδειξει έπιτακτικά ποιός πρέπει να είναι ό δρόμος τους, αν οι ίδιοι οι γονείς τους δεν κατέληξαν σε ένα όριστικό σχετικό συμπέρασμα, πρέπει να έχουν ύπ' όψει ότι έν περιπτώσει καθ' ήν ακολουθήσουν μία σφαλέρη κατεύθυνσι τά 25 τό πολύ χρόνια τους είναι τό τελευταίον χρονικόν όριον πού τους δίδεται για να παλινδρομήσουν και να μπούν ένεργητικά στην όρθή. Μιάς πολύ ένδιαφερούσης μελέτης επί του επαγγελματικού προσαντολισμού του κ. Λ. Παπαναστασίου διευθυντού της Παιδαγωγικής 'Ακαδημίας της Θεσσαλονίκης συνιατώμεν την άνάγνωσιν ες πάντας. Βραχίστα επί νεωτέρων έπιστημονικών δεδομένων από μελέτας Γάλλων ειδικών.

Και για να συνεχίσουμε μίαν άνασκόπησι τών θεμάτων των όμιλιών του Βέλγου Κου Νύσσης, ως άναφέραμε και μερικά άλλα εύρυτέρου πλαισίου. «Πώς να συνειθίσουμε να κάνουμε επιτυχώς μίαν όμιλία ένώπιον άκροατηρίου» (οι παράγοντες της επιτυχίας έρευνώνται ες καθ' έκαστο θέμα άναλυθέντα ες άλλας όμιλλας). Πώς προετοιμάζεται μία διάλεξι (προπαρασκευή και ταξινόμησις του ύλικού. 'Ανάπτυξις ένδιαφέροντος δι' επιτυχών σχετικών με τό θέμα εύρημάτων του όμιλητο). 'Η φυσιογνωμική και ή έξ αύτης επιτυχής διεύδουσι στον χαρακτήρα τών ατόμων. Συμβούλις πρός τους έχοντας οίανδήποτε άδυναμίας ή άνοπηρίας σωματικήν ή ψυχικήν (θέμα όχι άσχετον και με την ψυχιατρικήν) κ.κ.π. κ.λ.π.

Ίδιαιτέρον σημασία άπέδιδεν ό όμιλητής και επί του θέματος της αύθυποβολής και της αύτοσυγκεντρώσεως τό όποιον διεεήλθε και άνέπτυξεν ες όλόκληρον σειράν όμιλιών.

Και τώρα ό λόγος ες δικούς μας ειδικούς πού θα προσέφεραν μεγάλας υπηρεσίας αν ήρχοντο σε τακτικήν έπικοινωνίαν επί τοιούτων θεμάτων με τό κοινόν μας πού με την σημερινή έντατική διάδοσιν της βιανοήσεως και της τέχνης άσφαλώς θα παρακολουθοσε την άνάπτυξιν των με τό μεγαλύτερον ένδιαφέρον.